

3055

Nr.

A

5.35

ROMANIA

8-7-1933

MINISTERUL INSTRUCTIUNII AL CULTURII SI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Sebes, j. Alba

Ansamblul
EvangelicBiserica, capela, casa (cu arcade) clădit
în perioada...

Denumire

1425-1463.

Sebes - Biserica Evanghelică

33

Lud. Alba
Sebes

Denumire

Biserica evanghelică

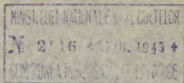
Vol.

Inv. nr.

Data înscr.

Data înscr.

2-1-1943

Comunității săsești

Sebeș

Județul Alba

27 AUG 1943

Cu encore vă rog să binevoiți a ne comunica pentru Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice data morții preotului V. Roth, fost membru corespondent al Comisiunii noastre.-

Director,

V.Brătulescu

Seful Secției,

Gh.Crețeru

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
SUBSECRETARIATUL DE STAT AL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 28, S. II

Telefon : 4.39.00

2-1-1942.

248 26 JUN. 1942.

Dosarul și Nr. nostru (a se reține în răspuns)

Data

Delegație

D-l Nicolae Chiorescu, conservatorul
colecțiilor Comisiunii Monumentelor Istorice,
este delegat a cerceta, a face măsurătoarea și
releveul bisericilor monumente istorice din Se-
beș, județul Alba.

p. Ministru

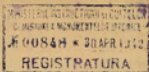
Secretar General

H.) Prof. A. Popa

Director,

(H.) F. Brătulescu

2-1-942

*Am primit delegația
A.C.*

Delegație

D-l Nicolae Nicoreanu, conservatorul celor
șililor Comisiunii Monumentelor Istorice, este
legat a cerceta, a face cunoștință și releva
bisericiilor monumente istorice din Sebeș, Județul
Alba.

Ministru
Secretar General

H.) Prof. A. Popa

Director,

40.) Victor Brătulescu

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 28, S. II

Telefon : 4.39.00

Doamna Costăchel.

*Institutul pentru
Pondul Stenii Uninsale
Socian. Janu nr 3.
Loc.*

4 MART 1970

331

Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

D O A M N A,

Apoi onoare a vă ruga să binevoiți a ni trimite
o copie după inventarul documentelor ridicate dela
Primăria orașului Sebeș Jud. Alba.

SECRETAR-DIRECTOR GENERAL,

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 28, S. II

Telefon: 4.39.00

Primăria orașului Sebeș
Jud. Alba

4 MAR. 1940

331

Dosarul și Nr. nostru (x se repetă în răspuns)

Data

Domnule PRIMĂR,

La adresa Dvs. Nr. 265/940, avem onoare a vă face cunoscut că d-l Berciu nu a fost delegat de Comisie și ca stare alt răspuns nu avem.

În a purcede inventarul actelor ridicate de la această primărie, ~~PRESIDENTE~~, după terminarea lui vi se va trimite o copie precum și toate publicațiile în care vor apărea aceste acte.

SECRETAR-DIRECTOR GENERAL,

2-1-940

Primăria oraşului Sebeş judeţul Alba

Nr.265/1940

REGISTRATURA

D.M.L.
ARHIVA
MONUMENTE ISTORICE
NR. FILA 6

Domnule Preşedinte,

La ordinul Nr.65 din 12 Ianuarie 1940, cu onoare

reportăm:

Prin adresă noastră Nr.3 din 2 Ianuarie 1940, V'am

rugat să binevoiţi a ne trimite inventarul documentelor

ridicate dela această primărie de către delegatul Dvs.

dl. profesor Dr. Victor Brătulescu, aceasta pentru a putea

satisface ordinului Tinetului Mureş Nr.304/1939, care Vi-a'a
înaintat în copie, cu adresa noastră de mai sus.-

Totodată reportăm, că afară de dl. profesor Dr. Victor

Brătulescu, la această primărie nu s'a prezentat şi nici

n'a ridicat documente, alt delegat.-

Aşa fiind Vă rugăm din nou să binevoiţi a ne trimite
cât mai curând posibil inventarul documentelor ridicate.-

Sebeş, 12 Februarie 1940

SECRETAR

Domnului Sale

Domnului Preşedinte al Monumentelor Istorice

BUCUREŞTI

Primărie - județul
Leles - Județul Alba

331

La adresa Dn. Nr. 265/140
am primit o scrisoare de
la Dn. Sec. nr. 140
delegat de Com. sec.
? la stare alt. nr. 140
am primit.

Pr.

Sec. Sec. Sec.

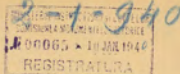
Dna Costache

331

Am primit o scrisoare
de la Dn. nr. 140
apoi o scrisoare de
documente noi și o
primărie nouă. Leles
Județul Alba

Sec. Sec. Sec.

Primăria oraşului Sebeş judeţul Alba
Nr.8/1940

Domniei Sale

Domnului Dr. Victor Brătulescu
Profesor

BUCUREȘTI

Cu onoare Vă facem cunoscut, că Tinetul Mureș, Serviciu Muzeului Regional din Alba-Julia cu ord. Nr.304 din 2 Ianuarie 1940, anexat în copie, ne cere a comunica urgent ce anume documente ați ridicat dela această primărie.

Pentru a putea răspunde la acest ordin, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a ne trimite de urgență, deocamdată inventarul actelor preluate, specificat cu obiectul în rezumat al fiecărui act în parte.-

Sebeș, 2 Ianuarie 1940

SECRETAR
[Signature]

Nº 65

19 JAN. 1940

Căminăria Solos

Județ Alba

potrivit legii ^{supraale și lege} de conservare și
restaurare a mon. istorice ^{și} numai
bunurilor mobile din. Istoria
poate de delegații de unități asupra
monumentelor și suprelor.

Secțiunile regionale pot raporta
de activitatea care se desfășoară
în Arhivă și Muzeu.

De o delegație de care se vorbesc
în adresa 57 sau avem impresia

La altele nu poate fi vorba
de un raport al directorului la
un delegat al Secției
regionale care ar fi un nou caz.

Fără vorba de o delegație
de care nu avem cunoștințe,
pot rezuma a un comitet de
un omonon delegat a făcut o
curator a documentelor noastre de la
acea primărie, inițiativa de noua
delegatului lui. Mon. Istoria din
procuratori.

imita etc.

P.

S. D. G.

Lebes prot.

Crimina orașului Alba

Am onoare a vă face cunoscut
 că am delegat pe d. Victor Brătulescu
 director al Comisiunii Mon. Ist. care
 va funcționa în numele Institutului
 de Istorie Universală și care va
 putea să ia în păstrarea Institutului
 toate documentele ce i s vor părea de folos.

Procedute.

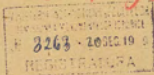
Telegramă

Al Crima al orașului Lebes

Al director Victor Brătulescu

Sunteti Vineri 22 decembrie pentru
documente. Procedute

2-1-939

Primăria orașului Sebeș
Județul Alba

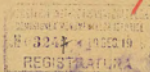

Domnule PRIMAR,

Am onoare a vă face cunoscut că am delegat pe Dl
Victor Brătulescu director al Comisiunii Monumente-
lor Istorice, care va funcționa în numele Institutu-
lui de Istorie Universală și care va putea să ia în
păstrarea Institutului toate documentele ce i se vor
părea de folos.

PRESEDINTE,

2-1-939

19 DEC 1939 Cont. Nr. 5

TELEGRAMA

D-lui Primarul
oraşului Sebeş

Dl. Director Victor Brătulescu soseşte Vineri, 22
Decembrie pentru documente.

PRESEDINTE
al
Comisiunii Monumentelor Istorice,

INSPECTORATUL GENERAL AD-TIV

Nr.161

13 Decembrie 1939

Fundul 3363/131

*Se duce la Director
Arhivelor, care va
face la o înmânare
într-o instituție de
învățământ, unde se
va păstra în siguranță
până la n.s.f.*

DOMNUL PROFESOR, a. i. n. n. f. a. i. n. f. a. i. n. f.

Cu ocazia unei inspecțiuni am văzut o ladă de fier fere-
cată în pivnița primăriei orașului Sebeș - Alba .

Arhiverul fiind bolnav și primarul neavând la dispo-
ziție cheia acestei lăzi, nu m'am putut convinge de conținu-
tul ei.

Alăturat, vă înaintez cererea primăriei, adresată mie
și vă rog să binevoiți a dispune.

INSPECTOR GENERAL ADMINISTRATIV,

General Bogdan

D-SALE

D-LUI CONSILIER REȘAL NICOLAE IORGA

LOCO.

Primăria oraşului Sebeş jud.Alba.

Ex.

Doamule Inspector General,

Trecând în inspecție la Primăria Sebeş jud.Alba, cu ocazia altei cercetări, văzând că vă interesați de conținutul unei lăzi de fier ferecate și încuiată, țin să vă aduc la cunoștință, că, conținutul acestei lăzi reprezintă o mulțime de acte vechi, chiar de prin secolul al XIV-lea.

Intre ele se găsesc chiar bule imperiale și alte diplome, autorizații, aprobări de târguri, acte cari ar putea răstălăci o parte însemnată din istoria neamului.

Vă rog, Doamule General, să binevoiți a fi interpretul nostru pe lângă Dl. Profesor Nicolae Iorga, sau Ministerul de Interne, ca să ni-se trimită un delegat cunoscător al limbilor germană, latină, maghiară, spre a cerceta valoarea istorică a acestor documente aflate în posesia primăriei.

Inclinăm, ca actele mai importante, cari merită să fie păstrate într'un sanctuar de istorie comercială, sau de alt caracter, să le cedăm imediat, contra dovadă, iar restul actelor, după o revizuire temeinică a unui delegat al Arhivelor Statului, să poată fi parte din ele deposite acolo, iar restul ca neoportune, să fie păstrate în arhiva veche a primăriei.

Sebeş, 11 Decembrie 1939

PRIMAR

Domniei-Sale

Domnului General Aurel Bogdan
Inspector General Administrativ
în Ministerul de Interne

BUCUREȘTI

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Str. General Berthelot Nr. 28, S. II

Telefon : 4.39.00

Primăria orașului Sebeș
Jud. Alba

22 DEC 1970

3263

Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

Domnule PRIMAR,

Acte

Am onoare să vă facă cunoscut că am delegat pe Dl.
Victor Brătuleacu director al Comisiei Monumentelor
Istorice, care va funcționa în numele Institutului de
Istorie Universală și care va putea să ia în păstrarea
Institutului, toate documentele ce i se vor părea de
folos.

PREȘEDINTE,

22 AUG 1939

**ȚINUTUL MUREȘ
MUZEUL REGIONAL ALBA-IULIA**

BILET DE INTRARE N°

Lei 10

2. M. L. 54
11 V 39
BIBLIOTECĂ
FILĂ 11

N. B. Taxele de intrare fac parte integrantă din bugetul muzeului conform articolului 23 al g. din regulamentul de conducere și administrare.
Direcțiunea.

22 AUG. 1939

**ȚINUTUL MUREȘ
MUZEUL REGIONAL ALBA-IULIA**

BILET DE INTRARE N°

Lei 10

2. M. L. 54
11 V 39
BIBLIOTECĂ
FILĂ 11

N. B. Taxele de intrare fac parte integrantă din bugetul muzeului conform articolului 23 al g. din regulamentul de conducere și administrare.
Direcțiunea.

Copie

ROMANIA
TINUTUL MURES
Serviciul Muzeului Regional
Nr. 304/1939

Domnule PRIMAR,

Comisiunea Monumentelor Istorice, secțiunea pentru Transilvania delegându-ne controlul asupra monumentelor istorice, de orice natură, și a muzeelor din Ținutul Mureș, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a ne comunica, îndată, ce anume documente și predați Domnului Secretar al Comisiunii Monumentelor Istorice Profesor Victor Brătulescu, pentru a avea și noi o evidență despre acest lucru.-

p. REZIDENT REGAL,
L.S. ca. Medrea

DIRECTORUL MUZEULUI,
Indescifrabil

Domniei Sale

Domnului Primar al orașului Sebeș

Pentru conformitate cu originalul

Nr. 8/1940.-

Secretar

ni cere

Primăria oraşului Sebeş judeţul Alba
Nr. 3734/1938

2-1-938

REGISTRATURA
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
Nr. 2489 * 20 SEP 1938

Catre

Comitetul Monumentelor Istorice

Urmare la adresa noastra Nr. 3194/1938, cu onoare comunicam
ca prin Inaltul Decret Regal Nr. 119 din 16 Ianuarie 1932, se declara
monumente istorice biserica evanghelică din localitate/Sebeş/ cu an-
samblul edificiilor, arcadele dinaintea ei, capela şi casa veche a
Primăriei.

Acestea sunt administrate de comunitatea săsească din Sebeş.

Pentru cazul ca ne înfiinţează comitetul local, conform adre-
sei Dvs. Nr. 116/1938, Va rugăm a ne comunica cu sume atribuiţiuni
are, dacă poate îngriji înosebi arcadele din faţa bisericii, bi-
serica rămânând în grija comunităţii săseşti, comitetul îngrijind
de întreţinere şi reparare.-

21.12.38 In lege nu am găsit aceste amănunte.-
Tehnic

Sebeş, 6 Septembrie 1938

PRIMAR

SECRETAR

Cocu

25/12/1938

Reputat la sfârşitul anului 1938

Comisiunea va primi în vedere, după ce s-a putut, în ceea ce priveşte
lucrele de întreţinere şi a celor necesare lucrărilor:

Pentru tot grupul de monumente: Biserica, arcadele, capela şi casa
veche a Primăriei, nu se poate executa nici un mic lucru de
întreţinere sau de restaurare fără de a trimite în prealabil ope spor-
tive dintr-un lucru şi apoi cererile a episcopului Comisiunii Monu-
mentelor Istoric, ori care va fi comunicată sau înştiinţată cu de
fondurile pentru aceste lucrări. La cerere, Comisiunea poate în-
mite delegaţiuni şi pentru întreprinderea acestor lucrări.

21.12.38
Conf. ad. Ibi Tardou

Domnului PRIMAR al

oraşului Bebeş. *ju. Albu*

2489

3 OCT 1936

DOMNUL PRIMAR,

La raportul d-voastră no.3734/1936, avem onoare
a răspunde că nu se poate face absolut nici o repara-
ție, cât de mică, la grupul de monumente istorice de
care vorbiți : biserica evanghelică, arcadele din fața
ei, capela și casa veche a Primăriei, fără incuviința-
rea Comisiunii Monumentelor Istorice.

La cerere Comisiunea poate trimite un delegat
care să vadă de ce arunde reparație are nevoie aceste
monumente și să întocmească devizele.

P R E S E D I N T E,

SECRETAR-DIRECTOR GENERAL.

8-1

D.M.L.
ARHIVA
DOCUMENTE STARS
NR. FILA 18

Presbiteriul ev. C.A. Sebeș

No. 83/1936.

MINISTERUL DISTRICTULUI
PERSONALE MONUMENTELOR ISTORICE
N. 00151 - 19 FEB 1936
REGISTRU

Catre Onor.

Comisiunea a Monumentelor Istoric

Securitate

8-1-136

Comisiunea interimară a orașului Sebeș a luat pe baza adresei Onor. Comisiunii a Monumentelor Istoric No. 1538/1935 niște dispozițiuni nemotivate, cari vatamă mult interesele materiale ale comunității bisericești evang. C.A. Vă rugăm din această cauză să binevoiți a ne trimite o copie a adresei Do. No. 1518/1935.

Sebeș-Alba, la 12 Februarie 1936.

Cu deosebită stima

Presbiteriu Ev. C.A. Sebeș

D. V. I. I. I.

Președinte

Secretar

Schmidt

151.
4 mart. 1938 Președintele E. P. A.
Selez. alba.

Cașu Onoane a
Va înmănat în copie
adresa C. M. J. la
138/935 trimisă
Primăriei din
Selez și ecuat
de C. V. cu adresa
la 83/936.

D - S. Gm.

Domnule Președinte,

În fața bisericii evanghelice luterane din Sebeș, se
află arcadele declarate monumente istorice cu Decretul Regal Nr.
119 din 16 Ianuarie 1932 publicat în Monitorul Oficial Nr. 15/1932.-

Considerând că se intenționează a se instala în aceste
arcade prăvălii pentru exercitare de comerț și meserii, cu onoare
Vă rugăm a ne comunica dacă se admite sau nu instalarea acestor
prăvălii.-

Sebeș, 22 Noembrie 1935.

Președintele com. int.

Secretar general

O. Louren

*Comisiunea
crede că dacă
nu au fost priv. în marian
în aceste arcade
nu se pot instala
prăvălii. Dacă
Domnii Sale
Domnului Președinte al Monumentelor Ist. rice
va sta în fața
acestei arce
Primari- putând
refuza autoriz.
instalării în*

BUCUREȘTI

1538-

8-1-135

13-1-135 Primăria oraşului
Sebeş - jud. Alba.

În legătură cu
adresa din 11.11.1917/1918
avem onoare să vă
face cunoscut că,
în anul când în
ocazia din faţa
lă. evanghelică -
interne din Sebeş
nu au fost puşi
O. M. F. crede că
nu se pot instala
nici în vitor, ^{de} în condiţii
astfel ca ~~se poate~~
ocazia. Primăria
~~putând~~ refuza
autorizaţie instalării
ei.

8. 135

Nr. 197/1935.

Către onor.

Comisiune Monumentelor Istorice

S. a. d. u. r. e. g. i. t.

2-1-1935

20 Martie 1935
La onor. G. A. I.
Sebeș

Continuarea lucrărilor de restaurare la biserica mare ev. luth. din loc a trebuit să înceadă din lipsa de mijloace. Starea edificiului cerând însă terminarea măcar numai celor mai urgente lucrări de restaurare îndeamnă pe subsemnatul Presbiteriu a se ruga, onorata Comisiune să binevoiască a trece în bugetul anului viitor o sumă corespunzătoare și pentru aceste lucrări. Promitându-ne onor. Comisiunea Monumentelor Istorice la timpul său în principiu, că ne va ajuta la renovarea și asigurarea constructivă a acestui monument admirabil, subsemnatul Presbiteriu cu drept ordo, că nu i-se va refuza cererea subînă.

Sebeș-Alba, la 14 Martie 1935.

Cu stimă deosebită

Presbiteriul ev. C.A. Sebeș.

G. A. I.
Secretar.

D. V. I.
Președinte.

Comisiunea Monumentelor Istorice
Sediul dela

Am primit de la d. V. I. la financa
cu regret C.A.I. nu pot
aici sa ajutam la

288
12.11.35 R. Victor Roth
Predikerstr. w. P.A.

Selbe
Selbe Olla.

1. Legation en
adhesion P.S.V. 1971/9.9.

avec un ou deux a
va force amener en
des pays différents.

7.10.1935 Financière
de ref. P.S.V.

un point de vue commun
apporter une partie
continue de l'œuvre
de ref. ~~de la~~ bis
mais ex. l'ut. d'ici

Selbe Olla.

Prüfung -

1. L. 6m.

Onorat

Comitet Local de Revizuire

C.L.U.J

Ca reprezentant oficial al Comitetului Monumentelor Istorice, delegat din partea Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor îmi permit să fac câteva observații cu privire la chestiunea de care s'are vorbește.

Onorat Comitet! Dragăia patriei noastre nu o formează numai produsele subteranului cărbunelui și petrolului, garii metan și fierul, nu numai pășunile dese, livezile, ogcoarele roditoare și ville ci și toate acele bunuri cari constituie ideala noastră sufletească a trecutului. Ceea ce crează cultura pe pământul sfânt al acestui stat în decursul mileniiilor, o proprietate sufletească a prezentului și a viitorului. Aceste bunuri sufletești nu și-au găsit intruparea numai în valorile înalte ale lumii spirituale și morale, ci și se prezintă în mod impunător și în toate acele monumente cari reeglăduesc în sine situația culturală, societății. Forțele religioase, într'un cuvânt tot sfântul ideal al strămoșilor noștri. Aceasta împrejurare ne impune o îndatorire nobilă, o îndatorire recunoscută și sancționată de legislația tuturor țărilor de cultură, recunoscută și sancționată și de legislația regatului României. Si în statul nostru s'a creat o lege privitoare la scrierea și conservarea monumentelor istorice și artistice. Cu punerea în practică în supravegherea executării acestei legi s'a însărcinat Comitetul Monumentelor Istorice al cărei președinte actual e Excelența sa domnul președinte al comitetului de Miniștri și Ministeru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor Nicolae Iorga. În anumite cazuri, când din nepricepere sau din lipsă de cultură

amunții indivizi sau corporațiunii întreprinși din carsecedări motive
au plănuit distrugerea sau înlăturarea unor case, cari odată
pierdute nu ar putea fi înlocuite, comisiunea aceeași a împiede-
cat distrugerea luior monumente arhitectonice. În toată țara
găsim asemenea monumente culturale într'o bogăție uimitoare, fie
ele turnuri de apărare, castitatre, forificațiuni sau ziduri de
apărare ale orașelor vechi, cetăți, castele ale nobililor și case
particulare. Ce părere glear face posteritatea despre starea
noastră sufletească și culturală, dacă am permite distrugerea
laturor acestor case? Prestigiul statului nostru e strâns
legat de ocrotirea și conservarea acestor monumente artistice și
culturale.

Omorat Comitet! Unul dintre monumentele cele mai
însemnate ale țării noastre este Biserica mănăstii din Beșeq, ai
cărui părți mai vechi datează din începutul secolului al XIII-lea
și ai cărui cor aparținând secolului XIV este una dintre cele mai
wralucite creațiuni ale stilului gotic țărăn. S'a dovedit că neq-
terii și calilele ale caror activități dătorim acestui cor, fac parte
din vestita școală de arhitecți, care a executat mănăstirile catedra-
le din Praga și din Koșice. Înaintea frontului acestui cor a fost
acoperat încă în secolul al XV-lea un șir de arcade pe care le în-
trebuințau meseriașii ca loc pentru vânzarea marfurilor lor. În
anul bisericii se ridică primăria de administrare a orașului formată
dintr'un turn rotund rămas din vechiul castel bisericesc. Aceste
edificii împreună cu capela sfântului Urban în nordul bisericii
formează un micșat ansamblu arhitectonic de o primordială valoare
estetică.

Acest fapt încontestabil din punct de vedere științific
și artistic a fost recunoscut expresivverbia din partea comisiu-
nii pentru monumente istorice ale statului declarându-se aceeași
împotriva exproprierii arcadelor - care expropriere se făcuse
pentru a le înlocui printr'un palat cultural cu hale de vânzare
ale meșterilor și cu localuri pentru diferite cluburi - și dând

directive fixe pentru adaptările cari au devenit necesare.

Dar înainte de toate că reprezentant al Comisunii Monumentelor Istorice și delegat al Ministerului trebuie să se prezinte cu toată stăruința, că aceste arhitecturi să și întregul ansamblu filat de monument istoric să se păstreze legii și a fost recunoscut în această calitate în noi simbolice din partea organelor guvernului.

Omarat Comitet: Valoarea estetică a unui monument istoric nu se măsoară numai dăruindu-se înșiși edificiului ci și în cazul dacă valorile estetice cuprinse în el nu se mai pot manifesta, încă aspectul impresionant al unui edificiu sau al unui ansamblu arhitectonic se distruge așezându-se înaintea acestui select arhitectonic p clădire modernă.

Omarat Comitet: însemnătatea fundamentală a acestei chestiuni reiese din faptul că domnul prim ministru Nicolae Iorga a scris în scris și pe cale telegrafică în repezite rânduri clătirea edificiului modern al asociației meseriașilor. Cuant convine că atitudinea domnului prim ministru, pe care a luat-o până acum înărk de chestia aceasta sau de afaceri asemănătoare nu se va schimba niciodată.

Omarat Comitet: Cu bucurie am constatat, că comisia interimară a domnului Uroank Șeșeg în una din deciziunile recente referitoare la schimbări în regulamentul privitor la construcțiuni în orașul Șeșeg a notărit că nici un edificiu modern nu poate fi așezat mai aproape de 20 de m. de un monument istoric. Astfel însuși consiliul orașenesc a desființat notăritărea sa de a ridica un palat cultural nemijlocit înaintea intrării principale în curtea bisericii evang.C.A. În ce privește partea juridică a acestei chestiuni reprezentantul domnului Bisericești evang.C.A. a explicat motivele sale, că reprezentant al Comisunii Monumentelor Istorice în această privință n-are nimic de adăugat.

Încheiăm expunerile mele am încercat de a ruga onorata comisie, să respingă notăritărea Comisunii Județene din Alba Iulia satisfăcând contestației domnului Bisericești evang.C.A. și până prin

prin aceasta cont de principiile de care a fost condus și guver-
nul în această creațiune.

Cu simț devotat

D. & Viciu Poșt

Membru c. al Com. Hon. I. Mica

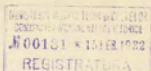
membru de onoare al Academiei

Române

de

Către onor.

Comisiunea Monumentelor Istorice

BUCUREȘTI

8-1-132

Am onoare a Vă aduce la cunoștință că comunitatea Bisericească ev.lut. din loc a reușit în procesul, care s'a pertractat înaintea Comitetului de Revizuire din Cluj în cauza Clădirii a unui edificiu înaintea Bisericii lut. din loc. Eu vom greși presupunând că aceeași sentință s'a rostit pentru că a fost publicat Decretul Regal din 16 Ianuarie a.C.

Dați-mi voie să Vă exprim în numele presbiteriului Comunității Bisericești ev.C.A. din loc călduroasele noastre mulțumiri pentru sprijinirea benevolă și energică a cauzei noastre.

Sebeș-Alba la 6 Februarie 1932.

Cu deosebită stîmă

D. Vărnă

Membru cor.al C.M.I.

MINISTERUL INSTRUCTIUNII, CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Nr. _____

ce se accept
1552
13 Jan 1932

D O M N U L E ,

În referire la adresa d-voastre înregistrată la No. 1552/1931, și în baza adreselor anterioare No. 1552/1931, 1019/1931, 174/1931, avem onoarea să vă face cunoscut că în conformitate cu legea din 29 Iulie 1919, art. 6, combinat cu art. 3 alineatul 7, Comisiunea a socotit totdeauna că actualele clădiri formează un tot, care nu poate fi stricat ca aspect printr-o construcție modernă ce s'ar ridica în imediata apropiere.

Vă dăm prezenta adresă pentru a vă servi în fața Comitetului local de revizuire din Cluj.

Se va face și un Decret Regal în acest sens.

P R E S E D I N T E ,

SECRETARUL COMISIUNII,

DOMNULUI VICTOR BETH,
MEMBRU CORRESPONDENT AL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE .

Telegramm

Apr. 19. I. 1932.

RECEVU - 19 APR 1932

RECEVU - 19

Comitetul de revizuire

8-1-1932 Cluj. Prefectura!

D.M.L.
ARHIVA
DOCUMENTE DITULE
NOA FILA 23

Proclamat Decretul Regal Nr. 119 din 16 Ianuarie 1932
pentru declararea de
monument istoric a
bisericii evanghelice din
Libeș, cu ansamblul
Clădirilor: arcadele,
capela și localul vechi
bisericii - a apărut
în Monitorul Oficial
de azi. 19 Ianuarie, part.
I, și un exemplar
vă se trimite recomandat
Minister

MINISTERUL INSTRUCTIUNII PUBLICE ȘI AL CULTELOR
DIRECTIUNEA CULTELORAdresa poștală:
Str. Spăruș Haret Nr. 12, S. 2Domnului Președinte al Comisiunii
Monumentelor Istorice.

109661

23 JAN 1932

8329/573.

Dosarul și Nr. dv.

Data dv.

Dosarul și Nr. nostru : ca se repetă în răspuns.

Data:

Privește:

Domnule Președinte,

8-1-1932

Levarea

În referire la adresa Dva. 80.6/1932, avem onoare
a vă face cunoscut că prin Înaltul Decret Regal Nr. 119/1932,
se declară monumente istorice Biserica evanghelică din Sebeș
cu ansamblul edificiilor : arcadele dinaintea ei, capela
și casa veche a primăriei din aceeași localitate.

MINISTRU,

Abraheam

CONSILIER,

G. I. Ionescu

Către onor.

Comisiunea Monumentelor Istorice

Bucureşti

Referindu-mă la cererea mea din 23 Decembrie 1931,
cred că va fi mai bine ca clădirea bisericii noastre, a
arcadelor, a capelei şi a primăriei vechi, cerută de art.
3 al legii pentru conservarea şi restaurarea monumentelor
istorice să se facă imediat publicându-se prin decret regal
în Monitorul Oficial încă înaintea zilei de 21 Ianuarie
1932.

Sebeş-Alba la 29 Decembrie 1931.

Cu deosebită stimă

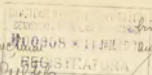
D. Ruth Stadtfahrer

membru al C.M.I.

31/12/92
Min. Instruc. Pub.
Bucuresti

Min. Instruc. Pub.

Dir. Cultur.

8-1-932
declarat
istorice
Pauze
R. stor.

Avem onoare a va

puta sa prezinta a dispune

de la data de 11 ianuarie

prin Decret Royal

de la data de 11 ianuarie

de la data de 11 ianuarie

lezi, fiind autentic

anului 1834.

Decret Royal urmas

a fi publicat in

Monitorul Oficial inainte

de 10 Ianuarie 1932

intre car la 11 ianuarie

11 ianuarie P. M. I. urmas

a motive deosebite

aceste lei in fata

Comitetului local de

organizare din Cluj in

apela fiind fata

de decizia Comis.

interimar a prot. Albe

pentru construirea unei

clădire a Reuniunii

meseriasilor si comerciantilor

pe terenul din fata bisericii

si care of leger si usor

in cate ingaduit pentru

ROMÂNIA
COMITETUL LOCAL DE REVIZUIRE CLUJ
SECȚIA 1931

D.M.L.
ARHIVA
DOCUMENTE ISTORICE
NR. FILA 90

CITĂȚIUNE

No. 1392 din 1931.

D. Biserica evanghelică C.A. din comuna Săbăș str. _____
No. _____ Jud. Alba este invitat să se prezinte în ziua de 17 Decem-
brie 1931 ora 9-a. m. înaintea acestui Comitet în Palatul Prefecturii
spre a fi față la judecarea Apelului făcut contra deciziei com. int.
Jud. Alba Nr. 979/1931 referitor la cedarea unui teren pentru clă-
direa pe seama reuniunii meseriașilor și comercianților cunoscând
că afacerea se va da judeca și în lipsă conform legii.

Prezentarea nefiind obligatorie se poate trimite memorii
în scris.

Președinte
Indescifrabil

L.S.

*Stii Lepetatu
Președintele CMI Cluj.*

*Avem moare a v. ruga a Stii
personal sau prin intermediul
reprezentatilor Com. stamca Monu menten
inainte. Comisiunea Comitetului Local
de revizuire (Palatul Prefecturii) in
ziua de 17 Dec. ora 9, in judecarea
apelului facut contra deciziei Com.
Int. Jud. Alba 979/1931 referita la
cedarea a terenului Din fata bisericii
evangelice din Lebezul Lăzari*

*unul din cele mai multe de
prezentare a fost făcută*

8-1-93i

8-1475
CONT NO. 6.

Urgent
2 p. la
14 Dec. 93i

TELEGRAMA .

PARINTELUI VICTOR ROTH .-

MEMBRU CORRESPONDENT AL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE:
SEBESUL SASESC.

Aven onoare a vă ruga ca d-voastre personal să reprezentați Comisiunea Monumentelor Istorice înaintea Comitetului local de revizuire (Palatul Prefecturii) în ziua de 17 Decembrie ora 9, în judecarea apelului făcut contra deciziei Comisiunii Interimare județul Alba 979, referitor la cedarea terenului din fața bisericii evanghelice din Sebeșul Săsesc, unul din cele mai interesante monumente istorice de artă gotică.-

MINISTRU ,

Victor Roth

Doctor în teologie și în filozofie
membru de onoare al Academiei Române
protopop luteran

Scrie

Președintele Școlii Generale:
Vi Rămân în apăsarea Sărbătorii
și curății non valvării și
găndul a mea cel mai
fructuos. La 13 sau 14
ianuarie sosesc la Amara:
Cu Răzvan Rostea
Ibeseh 22.12.1931

Președintele ex. C.A. Beșel-Alba

Ca 1% odor.

Completum Monumentale Interice

Figure 11

Aceveresc primirea onorarei adrese a Dnei. Sr. Klj din
18 Noembrie a.c. prin care mi-se comunică că mi s'a acordat suma
de lei 50.000.- pentru restaurarea bisericii ev.C.A. din localitate
și mulțumesc onoratei Comisiune Monumentelor Istorice din toată
inimă pentru că i-ați dat comunității mele Bisericești că dovadă
onor în timpurile grele de azi o muncă de înaltă valoare ideală
și morală.

Febreg-Alba la 5 Decembrie 1931.

Cu deosebită atenție

D. & Van Rooth

Mettur & C.M.I.

Finanțele nu va a cloșea
Iamă - VQ

Le Interviu la
finant de-a re
a desert —

DML
ARCHIVE
UNIVERSITY OF
ILL. FILE

REGISTRATION

References

Fiind copleşit de treburile acestea, să se termine în mod definitiv planul unor demagogi, care-şi bate joc de toată cultura şi de textul clar al legii referitor la păstrarea documentelor istorice, avem încă să se rişte unor. Comisiune să înainteze să delega în această perioadă un membru al ei pe care să poată birui.

Caracteristic pentru mentalitatea unor anumite elemente din populațiunea acestui oraș e faptul că au influențat pe membrii din Reuniunea Măestrilor și Comercianților din loc spunându-le că vor zidi edificiul pieței în toate casele onor și împotriva voinței a celui Primăriei actuală dacă guvernul prezent ar tre-
bui să cedeze unui alt guvern. Ar fi foarte recomandabil să se dedească acestor cerșuri în mod convingător puterea statului concentrată în Comisiunea Economistelor Interioare.

[Faint handwritten notes, possibly bleed-through from the reverse side.]

Ca deposits at 198

D. 8 Vienna, Rott

10/24/2014

Către

*Consiliul
Comunal din
Săbăuș*

edior. Consiliune a Monumentelor Istorice

București.

Respectuos subsemnatul Vă rog să binevoiți a lua măsurile necesare ca fugarea referitor la anularea notării a consiliului rășăneț din 3 Iunie a.c., în sensul cărui s'ar fi construit pe Piața Mare înaintea intrării la biserica evanghelică un canal al reședinței măriișilor, să fie rezolvită în același sens: prefectura județului Alba să primească ordinul să amită apelul înaintat, conform deciziei telegrafice a domnului președinte și să anuleze notărea consiliului rășăneț.

Săbăuș-Alba la 31 Iulie 1931

*Le va Comunității
Comunele
Domn Lebe*

Ca decretată stinsă

V. J. Jot.

Membru corespondent al Consiliului

1050.

14 نومبر.

Pirmivina Sebes.

8-1-93

Onu Onuare a va face cunoscut
 ca s'a luat act de C.M.F. de
 adresa din 3161/22 Aug. 9-c. - observ
 N. 2201 prin care ne comunicati ca
 nu se va ^{executa nici o clădire} ~~construi~~ ^{pe} terenul
 din fata lrs. evanghelice din ace
 las.

B.

1050

14 نومبر

P. Vreto. Roth

Sebes. Alba.

Ca urmare la interventile P.b.
 Onu Onuare a va face cunoscut
 ca prin adresa la 3161/22 Aug. 9-c.

Primăria din Sebes ne-a comunicat
că un ^{raport} ~~se~~ ^{comunicat} ~~se~~ ^{membru} ~~se~~ ^{membru}
construie ~~se~~ pe
terenul din fața lă. vârghele
din acel oraș. -

Pn.

S. Gm.

Bis. Evangelic

SEBES, Jd. Alba

Biserica Fortificata din Sebes-Alba - Biserica Evanghelică

Fot. C. H. J.

Anul 1930.

Fot. C. H. J.

An. 1930

no 1

S.E.

Reproducere

2

Ans, B3. Evangelice

SEBES, jud. Alba.

SEBES ALBA - ROM. BURENDOTA - CAPELA STN DNTILA CATEDRALAI EVANGHELICE
REPRODUCERE

Fond C.M.S.

Anul. 1930

Capela.

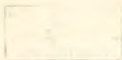
Foto: C.M.S.

An: cca 1930

832

5-6
Qualitate de restaurare.

16 sept. 97

Cred că este în principiu adevărat
 că importul de aur este
 micșorat și căi deșine (P. h. 1.
 în medie 5 milioane de aur) sunt
 întinse în modurile de
 înțelegere Holborn & O'Brien
 care sunt în posesia de
 pe care se regăsesc, și se mai
 rapoartă în aceste zile sunt,
 pentru lucrări importante
 care sunt monumentale și
 sunt altele în Transilvania.
 Sunt și pământuri care sunt
 pământuri pentru Adptul
 dintr-un vîr de 6.500 m.
 pentru aceste lucrări care se
 execută prin mijlocul
 sau mai târziu prin personal
 vorbitor și prin proprietăți
 și com. are.

Știință

1030 - Minuta Curb
 2. Truc 9A

Acum dăruie a vă
 după ce lăsați a
 după odoresc
 dintr-un de 100000, pro-
 văgata în tabloul de
 raportat al P. h. 1.
 pe o e. pentru rapo
 la W. C. O. din
 Sebes-Alba. -

Ordinul de se ve:
 face pe numele de V.
 Roth - Oficiul parohial
 de P. O. din Sebes. -

R.

S. C. O.

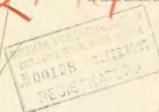

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

2-1-987

București,
20. Ianuarie 1928, 20

192

*pentru multe probleme
pe care le are în vedere
Casa. Inproprietate
de la București
personal*

21 Feb.

DORONIE PRESEDINTE,

În orașul Sebeșul-Alba (Ardeal) există în imediata apropiere a bisericii Gotice (Laterană) din această localitate, biserică care este unul din monumentele cele mai de seamă din evul mediu în Ardeal, o galerie cu arcade ce prezintă și ea un deosebit interes istoric și artistic. Aflând că în urma aplicării Legii Agrare se urmărea exproprierea acestor arcade, Comisiunea Monumentelor Istorice în mai multe rânduri a intervenit cerând păstrarea lor, mai cu seamă că această construcție, aflându-se chiar în mijlocul orașului, nu poate intra în prevederile scopului pentru care s'a făcut legea agrară .-

A doua Comisiune având această în vedere a scos de sub expropriere aceste galerii.

Aflăm însă că în contra acestei hotărâri s'a făcut recurs la Comitetul Agrar în fața căruia acest recurs e pendinte .-

Vă rugăm încodată, având în vedere interesul născut din punct de vedere agrar ce îl are această clădire și suprafața pe care e aşezată - și interesul mare ce îl are din punctul de vedere istoric și artistic, să bine-volți a reține hotărârea Comisiunii a doua și să se scoată aceste galerii de sub expropriere .-

PRESEDINTE,

SECRETAR DIRECTOR,

Comitet agrar

La Comisiunea cu referatul
Direcției tehnice

Ev. Presbyterium A.B. in Mühlenbach.

Pro. 2.313/1927.

2-i-927
MINISTERUL INSPECȚIUNII ȘI CULTEI
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
N 00963 30 AUG 1927
REGISTRATURA

Comisiunea Monumentelor Istorice

TEHNICUL: Nr. 606/1 Sept 1927

Mühlenbach, Sebeș-Alba, am 12. August 1927.

București.

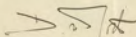
Das hochachtungsvoll unterfertigte Presbyterium
der evangelischen Kirchengemeinde A.B. in Mühlenbach erlaubt sich
die Abschrift der an die löbliche Kommission für geschichtliche
Denkmäler gerichtete Eingabe mit der herzlichsten Bitte vorzulegen,
Ihr Hochschulgebornen möchten die Güte haben dieses Gesuch zu
unterstützen.

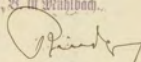
Mit bestem Dank und dem Ausdruck ausgezeichnetster

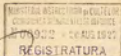
15. August

Hochachtung

Ev. Presbyterium A. B. in Mühlenbach.

Vorstand

Techn. Kom.

Președintele ex.C.A. din Beșeg-Alba.

Nr. 343/1927.

2-i-927

Direcția Monumentelor Istorice
2-2

Căminul nr. 1.

Comisia Monumentelor Istorice

București.

30 Aug. 1927

La înmărmantare Com. Istorice
în Cluj. N. G. N. G. N. G.

Referindu-se la adresă Nr. 1107/C.A.I. din
+ decembrie 1926, prin care s'a aprobat în principiu restaurarea
bisericii ex.C.A. din Ico, și referindu-se la decretul Nr. 1333/1926
cu care s'a rugat, înțelegându-se faptul restaurării în-
oaltă, cu binevoia și cu costurile necesare pentru restaurarea a
introducerea sumă necesară pentru lucrurile de restaurare a
verății bisericii noastre, care sunt foarte de lipsă și cu
suferință și amănare.

Cu atâta deosebită

Beșeg-Alba la 15 August 1927.

Președintele ex.C.A. din Beșeg.

V. T. T. T.
președinteP. T. T. T.
scriitor.

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

București,
Str. General Berthelot, 26

192

No 1020

DOMNILE COLEG,

Am onoare a vă înainta în original adresele Presbiteriului ev.C.A. din Sebeș-Alba cu No.1020,și1963, rugându-vă să binevoiți a dispune cele ce veți crede de cuviință.-

Lucrările se vor conexe la adresa Comisiunii Monumentelor Istorice No.1333 din 5 Februarie a.c. fiind aceeași chestiune.-

P R E S E D I N T E

SECRETAR-DIRECTOR

Lapinaș

Oucerniciei Sale

Oucernicului Preot Dăianu.Presedintele Secțiunii regionale a
Comisiunii Monumentelor Istorice din CLUJ

1020.

Let. reg. Cluj.

Am onoare a vă înainta
în original adresele Prebiteriului
lv. e. a. din Sebeș, Alba cu nr. 1020,
963, rugându-vă să binevoiți
a dispune. Cele ce veți creole ale
civinită. —

~~Documentul~~ se va anexa la
adresa C. M. J. Q. 1333 din
5 febr. a. c. fiind acciari. ~~documentul~~

Bn.

J. Sir

Ministerul în timpul din urmă însă a permis la cererea unor co-
nserenți Regi, al căror este biserici, și să le prefacă în prăvălii, ori-
dent dar, să nu le considere ca fiind obiecte de muncă istorice.
și să nu le lăsați în starea de abandon și a neglijenței
deosebite de apăsătoare.

Când se observă că în timpul existenței de un an și re-
fuzul agrare, expunerea teroarelor și sfârșitul bisericii, care și ap-
rează o rugămintă artistică și morală, pentru clădirea unei case naționale în
stil francez, care numai fără poate face lucrul artistic de azi. Spre
evidență de impresii penibile fac aceste biserici, pe care o comisie
de monumente le numește monumente istorice și de artă, alături de fotografia
a lor fiind încă de agii nostri, înaintea de-a se prelucra în interior,
putându-se constata că din timpurile de înainte a bisericilor, adevărate
testimonii ale civilizației noastre.

Deși se onorează vă rugăm binevoiați a micii hotărârea Nr. 1028/
C.N.I. a Comisiei Mon. Ist. din 23 Ianuarie 1926, a de loc apu-
lului nostru și-a dispune permițarea sfârșirii arhivelor vechi, biseri-
lor din fața bisericii ev. lat. din orașului nostru pentru ridicarea ca-
sei naționale în stil adevărat artistic și francez.

Soleș, la 8 Februarie 1926.

[Signature]
Soleș

Comitetul de Cercetare Istorică
4 Martie
Comisia
Genoasă și foarte
bună chestiune
în urma lucrării
delegatului și
în fine la hotă-
rârea luată

174
16 Martie Primăria Jekel-feste

În referință la achizi-
ția de 2.500/0.0. din teren
o va face amputat cu
înțeles O.K.I. pentru
elice informații și chestii
arhivelor din fața bisericii ev. lat.
de la acea com. prin biserica
cercetarea delegatului său
în fine la hotărârea pe
care o a comunicat-o și

adesso 2 lire/23 Jan 1976

P.

J. sin

2-1-926

Obiect: Arsele din piața orașului Sebeș Jud.

Comisia Monumentelor Istorice
6 Ma.
Către

MINISTERUL ÎNSTRUCȚIUNII ȘI CULTEI
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
N00311 - 12 APR 1926
REGISTRATURA

BUCUREȘTI
Str. Gen. Berthelot 26.

La comunicarea Dvoastră Nr. 174 C.M.I. din 16 Martie 1926
cu onoare Vă rugăm binevoiți a înainta apelul nostru împreună cu
hotărârea Dvoastră Nr. 1056 din 23 Jan. 1926 Dnui Ministru de Culte
și Arte spre decizie în cauză. Spre a se convinge Dl. Ministru despre
adevărul susținut de noi, alăturăm și un tablou care arată ce monu-
mente istorice sunt bărcile săgilor din Piața Sebeșului și pe care
Vă rugăm a-l înainta împreună cu întreg dosarul.-

Sebeș, la 24 Martie 1926.

Primăria orașului Sebeș
Str. ...
[Signature]

Com. Monumentelor Istorice
Sebeș
[Signature]

21-926

Presbiteriu ev. DA în Rebes-Alba.

Pro. S. 514/1926

CILEN

01333 - 323419
RÉGIE CHAUFFE

Ungr. Comisane Monumentelor istorice

Figure 1.

Eu respect subsemnatul Prezbiteriu ev. C.A. din Sebeș-Alba
are onoare să exprime Onoratei Comisiuni Monumentelor istorice
mulțumirea cea mai adâncă pentru bunăvoință energică față de re-
stabilirea și susținerea bisericii a comunei ev. lut. din Ioo,
arătată în scrisoarea Nr 1107/ C.M.I. din 4 Noiembrie a.c. Ală-
turat se trimite devizul cerut privitor la lucrările cele mai
urgente la biserică noastră și se roagă acordarea banilor necesare.

Brzes-Alda 1a 18 Decembrie 1926.

Cu deosebita et în

Presbiteru eva. A. di. eves. Ales.

References

1333.

5 Feb. Presbiterii ex. C.A.
din Sebeș Alba.

La ref. la adresa P.S.
b-b 514/926 avem onoare
a vă exprima regretul
C. b. j. de a nu putea
acorda quite pentru
rest. C. literar din
Sebeș Alba întocmit
adresa P.S. b. n' dăruie
au voit eluș repertoriu
tabelului de repartizare
a fondului pentru difuzie
rest. de liter. istoric.
Interat rest. C. b. j.
din Cluj v'at putea da
v'at quite și a
recomandat adresa d-
șpe satisfacere. —
Porevorți — —

P. — S. ori.

Înainta în copie adresa
Presbiteriului ex. C.A. din
Sebeș Alba cu un drag
rugămintă să binevoiti
a găsi modalitatea pentru
satisfacere, întocmit tabelul
de rep. al fondului
C. b. j. Pentru a
fi întocmit înainte de
primirea adresei Presbi-
teriului ex. C.A. n' au
se mai poate satisface
pe cât se poate.

P. — S. ori.

1333

5 Feb. Cluj
Alm. Onaam a v'at

Deviz

pentru restabilirea contraforturilor a corului
bisericii ei a capelei alăturate din Sebeș-Alba.

Inlocuirea pietrelor cubice rupte din contra- forturile bisericii	5,846 m cub
Inlocuirea pietrelor cubice rupte din contra- forturile capelei	2,408 m cub
Insuma	8,304 m cub

Restabilirea acoperșurilor la amândoua obiecte 80,00 m curent

8,304 m cub	la Lei 12000	este Lei 99648.-
80,00 m curent	la Lei 1800	" " 144000.-

Suma Lei 243648.-

Sebeș-Alba 18 Decembrie 1926

Presbiterul ev. C.A. în Sebeș-Alba.

D. & V. Vint
Președinte.

Prinder
Secretar.

Președintele cv.C.A. în Begeșul- alb
Pro.Nr. 443

Comisiune Monumentelor Istorice

București

Ministerul Cultelor și Artelor

2-1-976

Respectuosul subsemnat prezintă cv.C.A. în Begeșul-
Alb își permite să a rugă pe onorata comisiune monumentelor
istorice să a sprijini pe comuna luterană din localitate, care
vrea restaura biserica ei. Deoarece ruina acestui monument a
început, restaurarea este urgentă și comuna dorește să a începe
cu ea deja în primăvara anului viitor.

Corul bisericii vete după părerea tuturor în-
vățașilor, cari se ocupă cu muncă aceasta, cea mai însemnată
creare a goticii înalte din tereni românești mare; din acest
fapt reiese că ruina acestui monument este pierdere ireparabilă.

Comuna luterană din localitate ca proprietară
a acestei preșențe și strălucitoare fructe a secolului al 14-lea
își cunoscute datorită să a păstra biserica ei, dar fiind pe de
plin sărăcită e silită să ceară ajutorul onoratei comisiuni mo-
numentelor istorice pentru muncă aceasta însemnată.

Cu respect și simț

Begeș- alb 16. Octombrie 1926

Președintele cv.C.A. Begeș- alb

D. S. Văcărescu

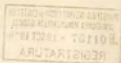
membru de onoare al Academiei Române
președinte.

Comisiunea Monumentelor Istorice
Sedinta din 21 Oct
Apriști în
prin aperi în
Vier de v. 8 penta
licență
mearse
stare

1107

4. Numele Prebiterul rev. C.A.
Iekul - alba

În cel. la adresa
P.S.B. de 1913 c.c. au
dusă a vă face amint
că se aprobă a proprii
restaurarea l.c. literare
din Iekul Alba.

A conștientă au
a vă ruga se lăsați
a înainta C.A. J. dirig
de lucrările strict necesare
a se execută. —
Prinsoți. —

S. Zri

[Handwritten signatures and notes, including '1913', '1914', and '1915']

Dr. Comitetul Agrar

În orașe sebesne alba, Ardeal, este
 în imediată apăsare. Într-o galerie
 (luterană) din această localitate, biserica care
 este unul din monumentele ab. na. de seamă din
 con. mediu în Ardeal. O galerie cu arhitectură
 și pictură și cu un decor interior istoric
 și artistic. Aflându-se în urma apl. cerei
 legii agrare se urmărea exproprierea
 acestor arhitecturi. Com. Hon. Tre. nu mai multe
 săptămâni a intervenit, cerând pastarea lor,
 mai cu seamă în această construcție, aflându-se
 în mijlocul orașului, nu poate intra în posesie
 dintr-o singură parte care să facă legea
 agrară.

În ziua Comisiei amănunțite în vedere
 a dec. de nul expropriu acestă galerie. Aflându-se
 însă în contra acestor hotărâri și facem
 recurs la Comitetul Agrar în fata căruia
 avem recurs și pendinte

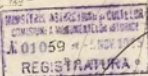
Vă rugăm să ne dați date, având

si vedea intinse unul din punctele
veder apa si l'are ocazia de a se
fata pe car si asopala. — si intinse mare
si l'are din punctele de vedere istoric si
antichit. se lucreaza o mentina hatarnea
comisioane a 2° si sa se vada si aceste
jalele de mil expugnare.

Do.

S. C. M.

Nr. 589-925

21.11.25
Le aproba
Le aproba22-1-925
28 Octombrie 1925
MINISTERUL CULTURII
ȘI AL RELIGIEIK53891 e 2-NOV.1925
REGISTRATURA GENERALĂMinisterul Culturii Și Al Religiei
12 Noiembrie 1925

Dom. nr. 1st.

e de părăsi a acule oroadă

Am fac parte la un la Răspunzând la adresa Dvoastre no 44083 de la 21 Sept.
a.c., cu privire la apa zisele oroadă din fața bisericii evang.lut.
din Sebeșul săsesc, avem onoare a Vă înainta alăturat decisiunea
Comisiunii noastre în această chestiune, adusă în vedere ei de la
9 Mai 1925.

Se va interveni

Se va interveni

v. D. D. D.

Suntem de părere că prin înlăturarea acestor clădiri,
folosite pentru specula, ca macelării, etc. și care închid vederea,
nu numai că nu va suferi biserica istorică, ci, dimpotrivă, va pro-
fită obținând un aspect vrednic de atare monument, și putând fi
astfel privită din spre piașă.

Cu onoare Vă însoțim și dosarul.

Președinte,

[Signature]

Secretar,
[Signature]

D. Gale. Dosarului

Ministru Alexandra Lăpeșatu,

București

1059.

Presbiteriul R. C. A.

Scrie la Jăseni.

În referință la adresa D. N. 105/1925
 avem onoare a vă face cunoscut că
 în sedința de la 10.11.1925 Com. mun.
 J. a fost de părere că întocmesc actele
 care fac parte dintr-un loc ~~de~~ la acest
 petic din fața birourilor ex. l. ^{de la Jăseni} și un se
 clădire.

Veti lua în considerare în consecință
 pentru împiedicarea acestei clădirei de
 către Com. agrară.

P.

J. S. I.

1059.

1059.

23. I. 926

Primăria com. Sebeșul - Jăseni.

Aveți onoare a vă face cunoscut
că în schița dela 12 Iunie. 1925,
C. M. J. a fost de părere să am se
dăruie arcadele din fața br. ev.-
lut. din acea com. după cum
hotărășe Com. agrară de ocaz ^{hotărât}
contribue la estetica pieții din fața
bisericii și fac parte dintr-un
monument istoric. —

Pe.

I. Sir.

Cunoscut că în schița din
12 Iunie. 1925, C. M. J. a fost
de părere să am se dăruie
arcadele din fața br. ev.-
lut. din Sebeșul - Jăseni, care
după cum ati hotărât, întărește
contribue la estetica pieții din
fața acelei br. și fac parte
dintr-un mon. istoric. —

Pe.

I. Sir.

1059.

23. I. 926.

Comis. agrară Sebeșul - Jăseni.

Aveți onoare a vă face

Städt. Archiv, 14. Mai 1925.

Herrn Geh. Rat Dr. v. Schenck: [Schenck]

Ihre Frau, die bei uns begrüßt und mit Ihnen an Ort und Stelle unsere Erkundungsgänge besprochen zu haben, hat sich sehr wohl nicht erfüllt, ich möchte Sie deshalb herzlich bitten, es mir irgend welche Wege noch möglich zu machen, die Reise in unsere romantische Provinz doch zu unternehmen, um dann, dazu beizutragen, dass hier nichts geschieht, was mit den römischsten Grundrissen der Denkmäler im Widerspruch steht.

Vor allen Dingen gilt es, den in Ulm geführten, durch die fachmännischen Leistungen unterstützt, entgegenzustehen, dass diese der Charakter einer Landstadt wunderbar ausgestatteten Erkundungsgänge historisch und kulturhistorisch völlig wertlos und deshalb der Öffentlichkeit fern zu sein, - ich wäre Ihnen, sehr geehrter Herr Architekt, zu großem Dank verbunden, wenn Sie mir mit einigen Zeilen mitteilen wollten, für wann ich Ihrer Ansicht entgegenkommen darf.

Mit dem Ausdruck ausgesprochenster Hochachtung verbleibe ich

Ihr

D. v. Schenck

Stadtkammer.

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
CONSILIEA MONUMENTELOR ISTORICE

No 1089/C.M.I.

ONORATE PRESBITER .

In referire la adresa D-voastre N0105/
925 ,avem onoare a vă face cunoscut că în şedinţa
dela 12 Noembrie a.e.Comisiunea Monumentelor Istorice
a fost de părere ca ~~sa treacă~~ ^{sa nu se facă} arcadale cari fac parte
intr-un loc ce ~~nu are~~ ^{nu are} aspect pietet din faţa bisericii
ex.Lut din Sebeşul, Săseşu, că au se ~~ar~~ ^{car} ~~contine~~ ^{contine}
la ~~estetic~~ ^{estetic} ~~nu face~~ ^{nu face} ~~nici un fel de~~ ^{nici un fel de} ~~monument~~ ^{monument}
Veti ~~bine~~ ^{bine} ~~sa~~ ^{sa} ~~lua~~ ^{lua} ~~măsur~~ ^{măsur} în consecinţă
pentru împiedicarea acestei ~~clădirii~~ ^{clădirii} de către Comi-
siunea agrară. -

P R E S E D I N T E .

SECRETAR DIRECTOR

SECRETAR DIRECTOR ,

1) Primarie -
Comuna Apian. } Le Contable
Le rat
au accus
Comme

Geografului PRESEITIER Ev. C. A. din Sebgul Săsesc.

Nr.

E x t r a s

din procesul -verbal al Comisiunii Monumentelor Istorice, Cluj, încheiat în ședința de la 9 Mai 1925.

Punct 2. "Luându-se în dezbateră chestiunea dărâării așaziselor arcade de lângă biserica evanghelică lut. din Sebesul-Săscoc (tem.no 486), se dă cetire raportului d-lui prof. D.M.Teodorescu, asupra cercetărilor făcute la fața locului, în ziua de 28 Mart 1924 ascultându-se, apoi, și raportul d-lui președinte Dr. Elie Măianu, cu privire la cele constatate, împreună cu d. D.M.Teodorescu, cu ocazia vizitării acelorăși clădiri, în 30 April a.o.- Ambele rapoarte consideră clădirile pomenite mai sus ca lipsite de caracterul unui monument istoric, prin urmare, Comisiunea, acceptând punctul de vedere al d-lor delegați, nu mai află necesar să intervină în chestiune".-

Pentru autenticitatea extrasului,

Președinte,

Secretar,

Copie.

Uchiufl.

Cons. Comisiunea de Ocrot.

Delegatul-șef.

La 17 Martie a.e. s'îi adus o notărire, în care se arată că expresia clădirilor ale bisericilor evangh. C.A. din loc. înregistrate sub Nr. 163, 162/1/2, 1616/1/2, 1616/3, 1617.

În urma notăririi societății cu reprezentanți pleni-potențiar ai Comisiunii Monumentelor Istorice înaintez adesea ppele din următoarele motive:

1./ Clădirile pomenite sunt înregistrate în lista acestor monumente, care stau sub paza legii pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice /publicată în Monitorul Oficial Nr 22 din 29 Iulie 1917/. Apoi, relativ la aceste monumente trebuie să se întreprindă articolele 3 al acestei legi:

„Întru a se asigura conservarea prezintă un interes istoric sau artistic se declară ca se clasifică monumente istorice, în totalitate sau în parte, și sunt puse sub ocrotirea acestei legi..

2./ Comisiunea Monumentelor Istorice a peris prin deciziunea sa din 1 Iulie 1914 Nr 364 și sub constituția sa de a nu fi re-lăsată monumentelor din partea bisericilor interzise din loci apăsări a acelor care aceste monumente stau sub paza legii.

3./ Prin urmare clădirile exprimate stau sub paza legii, de în-terprinderea relativă la ele articolele 3 al acestei legi, cum:

„Orice lucruri sau colecții de lucruri nu pot fi distruse, reparate, restaurate decât cu autorizația și sub supraveghere Comisiunii. Orice restaurare sau reparare, cum și orice cantare întru prinderea fără autorizația de stat sau, se va pedepsi cu amendă de la 100-5000 lei și cu închisoarea repunerii monumentului sau ruinat în stare primitivă.

De asemenea se va pedepsi, conform Art. 322 din legea pen. 16, oricine va distruge sau strica un monument istoric, chiar dacă acesta va fi proprietatea sa.

Serviciile statului, județelor și comunei sau stațiilor publice sunt ținute să asigure paza și conservarea monumentelor sau colecțiilor clasate, în cazul când nu s'au luat măsuri speciale în acest sens.

Dispozițiile aferente sunt în sarcina lor.

Funcționarii administrației, civiliei, militare, ingineriei, statului județelor sau comunei, cum și membrii corpului dispoziției și al clerului, sunt îndatoriti de a comunica Comisiunii orice abateri de la legea de față.

Orice păcător care va lăsa să se distrugă, mutilare sau înstră-lăture un monument sau un obiect aflat în paza lui, va fi pedepsit cu închisoare de la 6 zile până la 3 luni sau cu o amendă de la 10-500 lei, sau cu amândouă pedepzile împreună. Această faptă pre-judicială stipulată în art. 4..

OK
A. H. H. H.
96

4./ Comisiunea Monumentelor Istorice a delegat pe încălțatul ca reprezentant al interesele ei în baza legii cu conștința pertrac-tării dta 17 Martie a.o. Prin aceasta a dovedit înasunătatea monu-mentelor susnumite pentru făruriile cele mai competente.

5./ Retenții spun, că în orașul întreg nu se află nici un loc potrivit pentru construirea a unei case culturale sau unei școli afară de terenul celui de călău ei. Cu toată efortul va atrage atențiunea asupra faptului că aceasta nu corespunde adevărului, orașul are locuri mari corespunde în mod excelent pentru ocupările susnumite. La nici un caz nu s'ar lipsă, să se distrugă un monument istoric din cauza aceasta.

6./ Fiindcă deciziunea este motivată cu art. 1 al 4 al legii agrare care vorbește în general despre diferite posibilități de expropriere, nu ținând cont de celelalte prescripții ale legii, care spun alior, în ce caz și unde se pot face expropriările și fiindcă articolul citat nu vorbește despre locurile, așdără natural înaintea despre terenuri fără elăctiri, nu corespunde nici din acest punct de vedere presunpțiilor legii.

Omor. Comisiunea județeană motivele susnumite dovedesc că ho-tărîrea comisiunii de școl, prin care s'au expropriat monumente istorice sunt împotriva legii pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice. Așdără subsemnatul vă roagă să binevoiti a aeroga deciziunea aceasta întreaga.

selegul-căseco, 19 Martie 1915.

Pentru Comisiunea Monumentelor Istorice
D. Victor Roth s. n.
membru corespondent.

MINISTERUL
CUSTODIA
ȘI ARTELOR
4408805-SER.1925
REGISTRATURA

Arhiva
SECRETAR
Ad 55

În 17 Martie a.s. a decis Comisiunea Agrară de acți în urma
segerii unor persoane particulare, care n' au fost reprezentanți
de către nici o corporațiune oficială, exproprierea clădirilor
situate înaintea bisericii ev. luth. unui monument de valoare extra-
ordinară de mare din punct de vedere artistic și istoric, ca și a
unei părți a pieței spre ridicare a unei case de cultură sau a
unei școli.

Acasta expropriere n' are nici o bază legală vădită în mod
făcând dispozițiunile legit agrare ca și ale legii despre con-
servarea și restaurarea monumentelor istorice. Arhatele secrete
înaintea bisericii ev. luth. au fost declarate deja în anul 1906 ca
monument istoric și au fost cuprinse legii despre conservarea și
restaurarea monumentelor. Acasta a recunoscut Comisiunea Monu-
mentelor Istorice din Cluj prin Decretul din 1 Iulie 1924 că
clădirea secesivă formează o margine ideală a pieței spre bi-
serică și din punct de vedere artistic o trezorie ideală a muzeelor
urmasă a bisericii spre spațiu liber al pieței, ca clădire în
acel în caz să fie distrusă.

Su există aici o necesitate pentru clădirea acestui nivel
arhitectonic din anul mediu - înaintea segerii a petițiilor
pentru a sunt aici multe locuri foarte potrivite pentru ridicarea
unei case culturale și unei școli.

Comandă Ministru ! Vă rugăm în numele comunei bisericești ev.
luth. de loc, să vindeți a înalțarea clădirea arhitectonică înaintea
cu toată autoritatea oficială și personală de care dispuneți ca
fora cel mai înalt în chestiunile culturale și artistice.

Alături: Vă înaintăm aceste fotografii rugăm-vă să vindeți a
Vă convinge în baza lor solite obiective a chestiunii comunit.

Redacția-șef, 4 Aprilie 1925.

Președintele St. C.A.

SECRETAR

SECRETAR

TEHNICUL Nr. 59/1925